

1. Чому філософія А.Шопенгауера є першої спробою синтезу західної і східної (Індійської) філософських парадигм.

Теоретичні джерела ідей Шопенгауера - філософія Платона, трансцендентальна філософія Канта і давньоіндійські трактати Упанішади. Це одна з перших спроб злиття західної та східної культур. Труднощі цього синтезу у тому, що західний стиль мислення - раціональний, а східний - ірраціональний. Ірраціональний стиль мислення носить яскраво виражений містичний характер, тобто заснований на вірі в існування не підкоряються непідготовленому розуму сил, які керують життям. Ці теорії об'єднує присутня в античній міфології ідея про те, що світ, в якому ми живемо, не є єдиною реальністю, що існує інша реальність, яка не досягається розумом і наукою, але без урахування впливу якої стає суперечливою наша власна життя. Шопенгауер пропонує синтезувати раціональне та інтуїтивне мислення, так як це єдині складові людського пізнання. Крім зовнішнього досвіду і заснованого на ньому раціонального пізнання існує внутрішній досвід, причому інтуїтивне пізнання виникло раніше логічного, тому розум повинен ґрунтуватися на інтуїції і повинен бути доповнений нею.

2. Чому вчення С.К'єркегора вважається «передтечею» ірраціональних та екзистенційних напрямів філософії?

К'єркегор критикував надмірну логічність і об'єктивізацію гегелівської філософії, яка вимагала обов'язкового опосередкування незалежно від сфери добра чи зла. Негативне, на думку С. К'єркегора, стає домінуючим у цій діалектиці, оскільки антитеза заперечує тезу й спричиняє виникнення синтезу. розум, на думку С. К'єркегора, не вибирає, а лише здатний до єдності протилежностей. Вільний же акт вибору передбачає вибір однієї з протилежностей і виключення іншої. Естетичне з його абсолютизацією прекрасного і визначення краси як найвищого блага у датського філософа прирівнюється до прагнення насолоди, і в першу чергу насолоди чуттєвої. Естетик, керуючись принципом отримання задоволення, що набирає особливої напруженості в еротичних переживаннях, досить часто нехтує загальноприйнятими нормами моралі. І в цьому контексті С. К'єркегор ставить проблему вибору або-або, вибору між добром і красою, тією красою, що може проектуватися у площинах зла, байдужості, спокуси і зради. Людина як єдина істота, що приречена на свободу, завжди стоїть перед вибором, відмовляючись від всіх можливостей, крім однієї. І ця єдина можливість є спробою стати самим собою або втратою свого особистісного «Я». Адже людина вільна у виборі самої себе, і при усвідомленні цього вона здатна до самореалізації і самотворення, що стає вагомим імпульсом до реорганізації своїх поведінкових установок, вибору власної позиції в житті і готовності до відповідальності за неї.

3. Розкрити зміст теорії і практики марксизму, вчення про суспільно-економічну формацію, поняття відчуження.

Головною цінністю для Маркса була людина з її природними і соціальними характеристиками, яка має бути вільною, незважаючи на те, що вона є специфічною частиною природи. Для неї природа виступає лише її "продовженням", засобом, матеріалом для життєзабезпечення. Універсальність же людини визначається іншим, її суспільною природою. В концепції відчуження критична спрямованість теорії пов'язана з практикою. Від дослідження відчуженої праці Маркс іде до необхідності перетворення умов відчуженої праці, а далі — до визначення комуністичної свідомості як свідомості, пов'язаної з необхідністю практичної дії, оскільки матеріальна сила має бути спростована лише матеріальною силою.

4. Поясніть перевагу феномену ірраціонального у "філософії життя" (А.Шопенгауер, Ф.Ніцше, А.Бергсон).

У XIX ст. складається "філософія життя" — напрям етичного волюнтаризму, засновником якого був А. Шопенгауер, його послідовники — Ф. Ніцше, А. Бергсон, Освальд Шпенглер та ін. Вихідна світоглядна позиція цього напрямку — скептицизм щодо можливостей розуму пізнати світ шляхом споглядального ставлення до нього. У ньому простежується також несприйняття і внутрішній протест проти практицизму буржуазного способу життя та проти системи цінностей буржуазії. Життєвість у її свободному прояві бачиться уособленням метафізичного творчого начала. Методологічною засадою осмислення природи і сутності моралі у "філософії життя" є ірраціоналізм. У сфері природи, у людському житті присутнє постійне суперництво волі. Зрештою, дія світової волі спрямовується на виживання істот, що найдосконаліше відображають її потреби. Оскільки воля опредметнює себе у реальних об'єктах, і процес має неперервний характер, результативність якого не має вираженої досконалості, воля є постійно незадоволена. Отже, воля до життя є нещасливою волею. Вияв волі у світі є не що інше, як джерело мук і страждань.